

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Кж-ж-06-000 002
Бања Лука, 08.6.2006. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Желимира Барића као предсједника вијећа, те Горане Микеш, Фикрета Кршлаковића, Стевана Савића и Дарка Осмића, као чланова вијећа, уз учешће записничара Софије Рибић, у кривичном предмету против оптуженог Р. Ш., због кривичног дјела тешког убиства из члана 149 став 1 тачка 4 у стицају са кривичним дјелом недозвољене производње и промета оружја или експлозивних материја из члана 399 став 1 Кривичног закона Републике Српске, одлучујући о жалбама Републичког тужиоца, оптуженог и његовог браниоца, адвоката Б. Ј. из И. С, те брата оптуженог, М. Ш., изјављених против пресуде Врховног суда Републике Српске број Кж-К-2/05 од 01.11.2005. године, након одржане јавне сједнице вијећа, којој су присуствовали Замјеник Главног Републичког тужиоца, Б. М., оптужени и његов бранилац те брат оптуженог, дана 08.6.2006. године, донио је

ПРЕСУДУ

Одбијају се, као неосноване, жалбе Републичког тужиоца, оптуженог, његовог браниоца и брата оптуженог, те се потврђује пресуда Врховног суда Републике Српске број Кж-К-2/05 од 01.11.2005. године.

Образложење

Пресудом Врховног суда Републике Српске број Кж-К-2/05 од 01.11.2005. године оглашен је кривим Р. Ш., због кривичног дјела тешког убиства из члана 149 став 1 тачка 4 у вези са чланом 11 став 3 Кривичног закона Републике Српске (у даљем тексту: КЗ РС), те је осуђен на казну затвора у трајању од 3 (три) године, у коју казну је урачунато вријеме проведено у притвору од 26.5.2004. године до 23.5.2005. године. На основу члана 62 став 1 КЗ РС оптуженом је изречена мјера безбједности одузимања пиштоља ЦЗ-М-70, калибра 7,65 мм, фабрички број ..., као предмет употребљен за извршење дјела. На основу члана 99 Закона о кривичном поступку (у даљем тексту: ЗКП), оптужени је обавезан да плати трошкове кривичног поступка у износу од 3.410,00 КМ и паушала у износу од 400,00 КМ.

Насупрот томе, а на основу члана 290 тачка а) ЗКП-а, оптужени је ослобођен од оптужбе за кривично дјело недозвољене производње и промета оружја или експлозивних материја из члана 399 став 1 КЗ РС.

Против наведене пресуде жалбе су, благовремено, изјавили Републички тужилац, оптужени, његов бранилац, адвокат Б. Ј. из И. С. и брат оптуженог, М. Ш.

Републички тужилац пресуду побија због погрешно утврђеног чињеничног стања, повреде кривичног закона и одлуке о кривичној санкцији, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи и оптужени огласи кривим за кривично дјело тешког убиства из члана 149 став 1 тачка 4 КЗ РС, те да му се за то дјело изрекне казна затвора у дужем трајању. У основи, жалба Републичког тужиоца наглашава да је одлучна чињеница за постојање нужне одбране на страни оштећеног М. Ш. (брата оптуженог) погрешно утврђена, јер је он својим радњама и „прихватањем позива на обрачун“ са оштећеним Д. Б., скривио напад. Дакле, по становишту ове жалбе, обе стране су биле у противправном нападу, што искључује могућност да се њихове радње, а тиме и радње оптуженог Р. Ш., правно оцјене као нужна одбрана или прекорачење њених граница.

Жалба браниоца оптуженог пресуду побија због погрешно утврђеног чињеничног стања (у дијелу пресуде који се односи на прекорачење нужне одбране од стране оптуженог), повреде кривичног закона и одлуке о казни, са приједлогом да се побијана пресуда укине и одржи претрес пред овим судом, или да се пресуда преиначи и оптужени ослободи од оптужбе или ослободи од казне. У основи, жалба браниоца оптуженог, заступа тврдњу да су реално предузете радње оптуженог, са аспекта оцјене карактера напада и одбране, биле неопходно потребне да се такав напад одбије, јер постоји сразмјера између интензитета напада и одбране која то адекватно омогућује, а не прекорачења граница нужне одбране. Оспоравајући виност, као психички однос оптуженог према дјелу у цјелини, ова жалба оспорава правну квалификацију дјела, са тврдњом да је, у односу на повређивање свога брата, оптужени поступао из нехата, па су у конкретном случају остварени сви елементи кривичног дјела убиства из члана 148 став 1 у стицају са кривичним дјелом изазивања опште опасности из члана 402 став 4 КЗ РС. Анализом околности које су пратиле извршење дјела ова жалба наглашава могућност ослобађања од казне оптуженог, у смислу одредбе члана 11 став 3 КЗ РС, јер је прекорачење граница нужне одбране учињено усљед препасти изазване нападом. Истовремено приговара се вриједносном значају који је дат утврђеним околностима при одмјеравању казне, сматрајући да тим околностима није дат одговарајући значај.

Жалбе оптуженог и његовог брата, у основи одражавају ставове жалбе браниоца, кроз оспоравање чињеничног закључка садржаног у побијаној пресуди, у погледу прекорачења нужне одбране.

Одговори на жалбе нису поднесени.

У сједници жалбеног вијећа овог суда, Замјеник Републичког тужиоца Б. М., оптужени, његов бранилац и брат оптуженог, изложили су жалбе, те остали код приједлога из истих.

Жалбено вијеће овог суда је испитало побијану пресуду у оном дијелу у којем се жалбама побија, у смислу одредбе члана 312 ЗКП-а, те је одлучено као у изреци ове пресуде из слиједећих разлога:

Изнесеним супростављеним тврдњама жалби не могу се довести у сумњу правилност чињеничне основе побијане пресуде и правилност примјене кривичног закона, када су радње оптуженог, садржане у изреци побијане пресуде, правно квалификоване као кривично дјело тешког убиства извршеног у прекорачењу нужне одбране, из члана 149 став 1 тачка 4 у вези са чланом 11 став 3 КЗ РС. Анализом и правилном оцјеном проведених доказа на главном претресу пред првостепеним судом, које је претресно вијеће овог суда прихватило, у смислу одредбе члана 323 став 2 ЗКП-а, утврђене су све чињенице од одлучног значаја за постојање дјела и кривичне одговорности оптуженог, те околности које његовим радњама дају одбрамбени карактер, али истовремено манифестују поступање у прекорачењу граница нужне одбране услед препасти изазване нападом. За такав закључак побијана пресуда је дала детаљне и јасне разлоге, које као ваљане прихвата и ово вијеће. Теза жалбе тужиоца којом се оспорава припадајуће право на одбрану, због скривљеног напада, као и теза жалбе одбране, да је оптужени поступао у нужној одбрани, а не у прекорачењу њених граница, обзиром на сразмјеру у интензитету напада и одбране, су неприхватљиве, јер немају упоришта у садржају доказа, који су били основа при доношењу побијане пресуде.

Није спорно да је оптужени, критичног дана, хицима из пиштоља, лишио живота оштећеног Д. Б., нађевши му са три пројектила повреде у предјелу грудног коша и стомака, а свом брату М. Ш. једну прострелну рану у предјелу стомака, са повредом трбушне марамице и танког цријева, које повреде, по квалификацији су тешке и по живот опасне.

У конкретном случају радње оштећеног Д. Б. у динамици развоја догађаја, имају карактер напада на М. Ш., брата оптуженог, јер манифестујући вољу напада, по окончању претходног вербалног сукоба, одлази кући по оружје, позива као подршку тројицу својих другова (Ж. Т., К. М. и З. Д.), одлази кући и уз пријетњу тражи М. Ш., а затим на мјесто догађаја (гдје је поправљан М. Ш. аутомобил) излази из свог аутомобила, у виду препреке уклања свједока Б. З., репетира пиштољ и прилази М. Ш., „хвата се са њим у коштац“, а затим позива Ж. Т. да разоружа М. Ш., што овај и чини.

Овакво утврђење чињеничне основе је потпуно ваљано, са аспекта вриједносног значаја и садржаја изведених доказа, првенствено исказа свједока, па разлози дати у том правцу, а садржани у образложењу побијане пресуде, који опредјељују карактер напада оштећеног Д. Б., су ваљани и ово вијеће их у потпуности прихвата, као и закључак који опредјељује радње М. Ш. у овом сукобу. Дакле, са друге стране М. Ш. није предузео нити једну радњу која би том нападу дала скривљени карактер, он није иницирао претходни вербални сукоб, није тражио оштећеног Д. Б., већ одлази по свој аутомобил (на које лице мјеста долази Д. Б.), није предузео први радњу вађења и репетирања пиштоља (ову одлучну чињеницу потврђује непристрасни свједок Б. З. – полицајац чијем исказу суд са правом поклања вјеру). Дакле, кроз предузете радње М. Ш. није испољио „спремност за обрачун“, како то жалба тужиоца тврди, настојећи тиме

успоставити ситуацију истовременог противправног напада, у ком случају је позивање на нужну одбрану искључено.

Надаље, нису основане тврдње жалби оптуженог, његов браниоца и брата оптуженог (жалбе одбране), којима се оспорава правилност утврђења чињеница од одлучног значаја за оцјену сразмјере између интензитета напада и неопходно потребне одбране за његово одбијање, па тиме и закључак садржан у образложењу побијане пресуде да је оптужени дјело починио у прекорачењу нужне одбране. Мјеру нужне одбране побијана пресуда процјењује објективно, узимајући у обзир све конкретне околности, а посебно испалење четири хица у виталне дијелове тијела (грудни кош и стомак), ради чега није задовољен основни принцип који захтјева институт нужне одбране, а то је употреба оне одбране која по начину и јачини представља најблаже одбрамбено средство. Инсистирајући на овом принципу побијана пресуда анализира присуство других лица (на страни Д. Б. и М. Ш.) дајући им адекватну улогу у закључку преурањености реакције оптуженог, што заједно са бројношћу испалених хитаца и локалитетом повређивања, има одлучујући значај у правилној оцјени за прекорачење границе нужне одбране.

Правилан је и закључак побијане пресуде да је оптужени прекорачио границе нужне одбране усљед препасти изазване нападом од стране оштећеног Д. Б., дакле, у афективном стању, гдје доминира афекат страха за угроженост живота његовог брата М. Ш. Степен афективног стања страха заснован је на налазу и мишљењу вјештака неуропсихијатра Г. др Ц., па је цијењена и чињеница изостанка приговора датом налазу.

У оквиру потпуно и правилно утврђеног чињеничног стања побијана пресуда је правилно примјенила кривични закон квалификујући радње оптуженог као кривично дјело тешког убиства почињеног у прекорачењу нужне одбране усљед препасти изазване нападом, из члана 149 став 1 тачка 4 у вези са чланом 11 став 3 КЗ РС, дајући при томе ваљане разлоге у погледу свјесне и вољне компоненте психичког односа оптуженог према дјелу у цјелини, па према томе и посљедици, ради чега се правилност таквог закључка не може довести у сумњу жалбеним приговорима.

Испитујући побијану пресуду у погледу одлуке о казни, а у вези са истакнутим жалбеним приговорима, ово вијеће налази да су у поступку пред првостепеним судом правилно утврђене све чињенице, које је претресно вијеће овог суда прихватило, а које су од значаја за одмјеравање казне и њену индивидуализацију. Тим околностима дат је ваљан значај, па разлоге садржане у побијаној пресуди, ово вијеће прихвата. За кривично дјело тешког убиства из члана 149 став 1 тачка 4 КЗ РС прописана је казна затвора најмање 10 (десет) година или казна дуготрајног затвора. Одредбе члана 11 став 3 КЗ РС прописују могућност блажег кажњавања у случају прекорачења нужне одбране те могућност да се оптужени ослободи од казне ако је прекорачење учинио усљед јаке раздражености или препасти изазване нападом. Прихватајући степен ублажавања казне, утврђен побијаном пресудом и изречену казну затвора у трајању од 3 (три) године, ово вијеће налази да ће се таквом мјером казне остварити сврха кажњавања прописана одредбом члана 28 КЗ РС, како у генералном тако и специјалном облику. Дакле, у оквиру општих правила о

одмјеравању казне, правилно су примјене одредбе о ублажавању казне из члана 38 тачка 1 и члана 40 став 2 КЗ РС, па приједлог жалбе тужиоца за изрицање казне затвора у дужем трајању, као и приједлози жалбе да се оптужени ослободи од казне, нису основани.

Образложење жалбе браниоца оптуженог садржи приједлог да се оптужени ослободи плаћања трошкова кривичног поступка, иако исти није означен као жалбени основ, па је ово вијеће побијану пресуду испитало и у овом дијелу. Одредба члана 99 став 4 ЗКП-а предвиђа могућност да се оптужени, који је оглашен кривим, ослободи од дужности плаћања трошкова кривичног поступка, предвиђених у одредби члана 96 став 2 тачка а) до ж) истог закона, ако би њиховим плаћањем било доведено у питање издржавање оптуженог или лица које је дужан да издржава. У току поступка, пред првостепеним судом, и у жалбеном поступку оптужени није указао на околности које би биле од утицаја на ослобађање од трошкова кривичног поступка, нити је у том правцу жалба поткрепљена одговарајућим доказима, а који се односе на немогућност плаћања трошкова поступка, без штетних посљедица за своју егзистенцију и егзистенцију лица према којима има законску обавезу издржавања.

На основу свега наведеног и у складу са чланом 319 ЗКП-а, одлучено је као у изреци ове пресуде.

Записничар

Софија Рибих

Предсједник вијећа

Желимир Барић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић